

De communityschool als leergemeenschap

Perspectieven op samenwerking tussen ouders en professionals van de (voor)school

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Pepijn Rijff
Suzanne Rutz
Marion van de Sande
Mirjam van der Sprong

We bedanken de ouders en de professionals van de communityschool Delft voor de samenwerking en de waardevolle kennis en inzichten die zij met ons hebben gedeeld. Zonder hun bijdrage hadden we dit onderzoek niet kunnen uitvoeren.

Colofon

Auteurs

Pepijn Rijff
Suzanne Rutz
Marion van de Sande
Mirjam van der Sprong

Foto's

Shutterstock
iCreate

Ontwerp en opmaak

Gabriëlle Thijsen

Den Haag, december 2025

ISBN 9789083598604

De communityschool als leergemeenschap | Samenvatting

Perspectieven op samenwerking tussen ouders en professionals van de (voor)school

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Aanleiding

Voor de ontwikkeling van kinderen is het essentieel dat de thuisomgeving en de (voor)school met elkaar verbonden zijn. In een Communityschool werken professionals uit onderwijs en met partners uit de zorg en het welzijnswerk samen met ouders en de gemeenschap in de buurt. De communityschool in Delft bestaat sinds 2017, heeft ruim 500 leerlingen en brengt meer dan 50 culturen samen. Samenwerking met ouders en de gemeenschap is een belangrijk speerpunt voor de communityschool. De partners in de Communityschool Delft hebben behoefte aan meer inzicht in wat volgens ouders goede samenwerking met school is.

Methoden

De centrale vraag was:

Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking tussen ouders en de professionals in de Communityschool te vergroten, zodat zij gezamenlijk de ontwikkeling van de kinderen kunnen ondersteunen?

De focus lag daarbij op het perspectief van ouders. We combineerden verschillende methoden; een literatuurscan, korte gesprekken op het schoolplein, interviews met ouders en professionals in de school (vanuit zorg en welzijn) en gesprekken met de Stuurgroep van de Communityschool.

Resultaten

Wat weten we over samenwerking tussen ouders en school?

Samenwerking tussen ouders en (voor)school is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen. Verschillende ouderfactoren beïnvloeden deze samenwerking, waaronder eerdere schoolervaringen en opleiding, visie op opvoeden en de rol van de school daarin, inschatting van eigen vaardigheden en diversiteit in taal en cultuur. Niet al deze factoren zijn te beïnvloeden. Wel kunnen (voor)scholen er rekening mee houden in het opzoeken en versterken van de samenwerking met ouders. Daarvoor is het belangrijk dat (voor)scholen het perspectief van ouders kennen en erkennen.

Wat vinden ouders van de communityschool Delft belangrijk aan de (voor)school?

Ouders zijn over het algemeen tevreden en waarderen de inzet van de Communityschool. Leren op school zien zij als essentieel voor de toekomst van hun kind. Ze vinden het belangrijk dat de randvoorwaarden voor leren in orde zijn, bijvoorbeeld dat het kind zich goed voelt in de klas.

'Een school, dat zijn stenen. Dat is niets. Het zijn de mensen. Die zijn belangrijk.' [ouder]

Wat vinden ouders belangrijk in de samenwerking met de (voor)school?

De leerkracht of pedagogisch medewerker speelt voor ouders een centrale rol in de samenwerking. Met hen hebben ouders persoonlijk en laagdrempelig contact. Ouders willen graag samenwerken op basis van gelijkwaardigheid, vertrouwen en wederzijdse expertise. Zij kunnen bijvoorbeeld goed aangeven wat hun kind thuis kan en nodig heeft op school. Open en duidelijke communicatie zijn hierin essentieel.

'Ze [de leerkracht] vroeg om iets te vertellen over mijn eigen kind. Wat mijn dochter leuk vindt. Dat is fijn. Ik ken mijn kind.' [Ouder]

Activiteiten met en voor ouders

'Samenwerken' wordt ervaren bij activiteiten in en met de klas en op en rondom feesten. Dit zijn laagdrempelige activiteiten waaraan kinderen meedoen. Ouders krijgen voor dit soort activiteiten graag een tijdige en vooral ook persoonlijke uitnodiging. Drempels om mee te doen zijn: taal, andere bezigheden of het beeld dat een vaste groep ouders altijd meegaat. Contacten met andere ouders op school worden wisselend gewaardeerd. Initiatieven voor gezinnen die leven in armoede zoals schoolontbijt en de weggeefhoek, worden positief ontvangen.

Hoe kijken professionals aan tegen samenwerken met ouders?

Professionals vinden samenwerking met ouders belangrijk. Zij benadrukken ook de laagdrempeligheid vanuit school naar ouders, gelijkwaardigheid en wederzijds begrip. Ouders betrekken bij activiteiten met hun eigen kinderen werkt goed via persoonlijke uitnodigingen. Aanbodgerichte activiteiten, vanuit partners buiten de school, werken vaak minder goed. Verbindende personen zoals conciërges en brugfunctionarissen kunnen bijdragen aan het opbouwen van vertrouwen en drempels verlagen, ook richting andere organisaties. Binnen de (voor)school zijn randvoorwaarden nodig als tijd en praktische handvatten om de samenwerking met ouders te versterken.

Conclusies

- 1 Ouders, kinderen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en verbindende personen zijn sleutelfiguren in de samenwerking tussen ouders en (voor)school.
- 2 Leren is de verbindende factor. Het is voor ouders het belangrijkste doel om samen met de (voor)school aan te werken.
- 3 De wijze van samenwerken doet er toe. In de samenwerking is gelijkwaardigheid belangrijk. Het vergt ruimte en tijd om onderling vertrouwen op te bouwen en verwachtingen af te stemmen. Ouders hebben behoefte aan informeel en laagdrempelig contact met open, persoonlijke en duidelijke communicatie.

Aanbevelingen

- 1 Positioneer de school als leergemeenschap, waarvan (voor)school, ouders én kinderen deel uitmaken.
- 2 Organiseer samen met ouders en kinderen activiteiten rond leren, voor thuis en op de (voor)school.
- 3 Behoud de activiteiten die betrekking hebben op vieren, activiteiten met de klas en activiteiten gericht op gezinnen die leven in armoede.
- 4 Biedt leerkrachten, de conciërge en de brugfunctionaris de mogelijkheid om te investeren in het opbouwen van vertrouwensrelaties.
- 5 Laat de verbinding tussen ouders en externe partners tot stand komen via deze verbindende personen.
- 6 Communiceer persoonlijk (face-to-face), duidelijk, inclusief en tijdig.
- 7 Wees duidelijk over wat de (voor)school wel of niet kan bieden en vraag ouders naar hun mogelijkheden om mee te doen.

	Samenvatting	4
1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	9
1.2	Doel- en vraagstelling	9
1.3	Methoden	10
1.4	Leeswijzer	11
2	Wat weten we over samenwerking tussen ouders en school?	12
2.1	Waarom is de samenwerking belangrijk?	13
2.2	Wat is goede samenwerking tussen ouders en (voor)school?	13
2.3	Welke onderliggende factoren spelen een rol?	14
2.4	Wat kan de samenwerking tussen ouders en school versterken?	14
2.5	Samengevat	14
3	Wat vinden ouders belangrijk aan de (voor)school?	16
3.1	Doelen	17
3.2	Relatie met school	18
3.3	Communicatie	18
3.4	Ondersteuning voor gezinnen die leven in armoede	18
3.5	Samengevat	18
4	Wat vinden ouders belangrijk in de samenwerking met de (voor)school?	20
4.1	Samenwerken met leerkrachten en pedagogisch medewerkers	21
4.2	Welke voorwaarden zijn belangrijk?	22
4.3	Contacten tussen ouders	22
4.4	Samengevat	22
5	Activiteiten met en voor ouders	24
5.1	Welke activiteiten spreken ouders aan?	25
5.2	Meedoen met activiteiten	25
5.3	Samengevat	25
6	Hoe kijken professionals aan tegen samenwerken met ouders?	26
6.1	Samenwerken met ouders	27
6.2	Omgaan met verwachtingen van ouders	27
6.3	Activiteiten	28
6.4	Randvoorwaarden	29
6.5	Samengevat	29
7	Conclusies en aanbevelingen	30
7.1	Resultaten samengevat	31
7.2	Conclusies	32
7.3	Aanbevelingen	32
8	Referenties	34

1.1 Aanleiding

Voor de ontwikkeling van kinderen is het essentieel dat de thuisomgeving en de (voor)school met elkaar verbonden zijn. Ouders kunnen hun kind dan beter ondersteunen bij het leren en meedoen op school. En scholen kunnen beter inschatten en afstemmen op wat kinderen nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen.

Communityscholen zijn nog meer dan reguliere scholen gestoeld op samenwerking met ouders en de bredere gemeenschap. Deze scholen bieden kinderen en hun ouders een breed scala aan activiteiten en ondersteuning om de ontwikkeling van de kinderen thuis en op school te stimuleren, evenals participatie in de maatschappij. Daarbij werken de scholen samen met diverse organisaties aan ontwikkeling, gezondheid en welzijn van leerlingen.

De Communityschool in Delft bestaat sinds 2017. De school heeft ruim 500 leerlingen op de basisschool en rond de 75 kinderen op de voorschool. Op de Communityschool komen meer dan 50 culturen samen. De leerlingen van De Horizon wonen veelal in de wijken Buitenhof, Voorhof en Tanthof, aan de westkant van Delft. In dit deel van Delft spelen tegelijkertijd verschillende vraagstukken rond de ontwikkeling van kinderen. Zo loopt een op de drie kinderen in Delft West risico op een onderwijsachterstand. Een op de drie ouders van minderjarige kinderen geeft aan dat hun kind niet alle kansen krijgt. Een op de vijf kinderen groeit op in armoede. Ook heeft bijna een op de vier kinderen in Buitenhof en Tanthof ooit een vorm van jeugdhulpverlening ontvangen (ten opzichte van een op de tien kinderen in Nederland). Naast kwalitatief goed onderwijs, hebben kinderen en hun ouders uit deze wijk vaak extra ondersteuning nodig om tot optimale ontwikkeling en ontplooiing te komen, maar jeugdhulpaanbieders weten deze ouders vaak niet te vinden of ouders willen er geen gebruik van maken.¹

In de Communityschool werken verschillende organisaties samen. Het gaat om de scholen De Horizon (locaties Brahmsslaan en Poptahof), de Rembrandtschool, CBS De Waterhof, Stichting Delftse Peuterspeelzalen, Delft voor Elkaar en JGZ ZHW. De gemeente Delft is ook intensief betrokken, onder meer vanuit de Gelijke Kansen Alliantie en

Wij West, een programma gericht op het verbeteren van de leefbaarheid, veiligheid en toekomstperspectief voor inwoners van dit deel van Delft. De samenwerkingspartners bieden in de Communityschool schoolontbijt, - lunch en -fruit aan voor alle kinderen. Ze hebben ook een verlengde schooldag met buiten- en naschools aanbod. Daarnaast voorzien ze in groepen voor kinderen met problemen op het gebied van leren en/of gedrag, onderwijs voor kinderen die korter dan een jaar in Nederland zijn en vele andere activiteiten waaronder informatiebijeenkomsten voor ouders.²

De partners van de Communityschool willen een goede samenwerking tussen ouders en school realiseren, zodat ouders én professionals de kinderen – zowel thuis als op school – goed kunnen ondersteunen. Zij merken dat deze samenwerking sinds de coronajaren is afgenomen. Op dit moment hebben de partners nog onvoldoende zicht op het perspectief van ouders. Dat was de aanleiding voor dit onderzoek.

1.2 Doel- en vraagstelling

Het onderzoek had twee doelen. Het beoogde ten eerste meer inzicht te krijgen in het perspectief en de behoeften van ouders waar het gaat om hun betrokkenheid bij de ontwikkeling van hun kinderen op (voor)school. Het tweede doel was om zicht te krijgen op opties om de samenwerking tussen ouders en organisaties in de Communityschool te vergroten. De hoofdvraag is:

Welke mogelijkheden zijn er om de samenwerking tussen ouders en de professionals in de Communityschool te vergroten, zodat zij gezamenlijk de ontwikkeling van de kinderen kunnen ondersteunen?

Daarbij is de nadruk gelegd op het perspectief van ouders en hoe zij de samenwerking met de (voor)school zien en ervaren. Om de omvang van het onderzoek beperkt te houden, maar wel te kunnen verdiepen, is besloten om dit onderzoek te richten op twee van de vier locaties van de Communityschool; de Brahmsslaan en de Poptahof.

¹ Gebiedsplan Wij West 2023–2043. Gelijke kansen in Delft. <https://www.delft.nl/sites/default/files/2023-11/Gebiedsplan-Wij-West-2023-2043.pdf>

² Toekomstvisie Communityschool Delft West 2025.

1.3 Methoden

Eerst is een scan gedaan van de literatuur. We hebben gekeken naar recente inzichten over het versterken van de samenwerking tussen ouders en professionals van scholen: waarom is die samenwerking belangrijk? Wat kan de samenwerking versterken of juist belemmeren? Welke mogelijkheden zijn er wanneer de samenwerking niet eenvoudig tot stand komt?

Daarnaast hebben we korte gesprekken gevoerd met ouders. Die gesprekken vonden plaats bij het brengen van hun kinderen. Zo kwamen we niet alleen in contact met ouders die al meedoen met activiteiten of al intensief met de (voor)school samenwerken, maar ook met ouders die dat (nog) niet doen. We vroegen hen wat zij belangrijk vinden voor hun kind op de (voor)school.

Aan het eind van de korte gesprekken vroegen we ouders of we hen mochten benaderen voor een vervolgesprek. In de vervolgesprekken gingen we uitgebreider in op hun ervaringen met de school, wat ze belangrijk vonden in de samenwerking met school en wat zij zouden willen doen of waaraan zij zouden willen meedoen. Ouders kregen hier een vergoeding voor in de vorm van een bon naar keuze.

Na zestig korte en tien vervolgesprekken deden we een tussenanalyse die we bespraken met de Stuurgroep van de Communityschool. Dit moment was georganiseerd om tussenresultaten te delen en te kijken of bijsturing van de dataverzameling nodig was. Op basis van de bijeenkomst met de Stuurgroep is besloten de dataverzameling wat meer te richten op activiteiten. Daarnaast zijn enkele vragen toegevoegd aan de leidraad voor korte gesprekken, om zo de brede groep ouders met wie we die voerden wat uitgebreider te kunnen bevragen. Uiteindelijk hebben we 72 korte gesprekken gevoerd (waarvan 7 vaders) en 14 vervolgesprekken (waarvan 4 vaders).

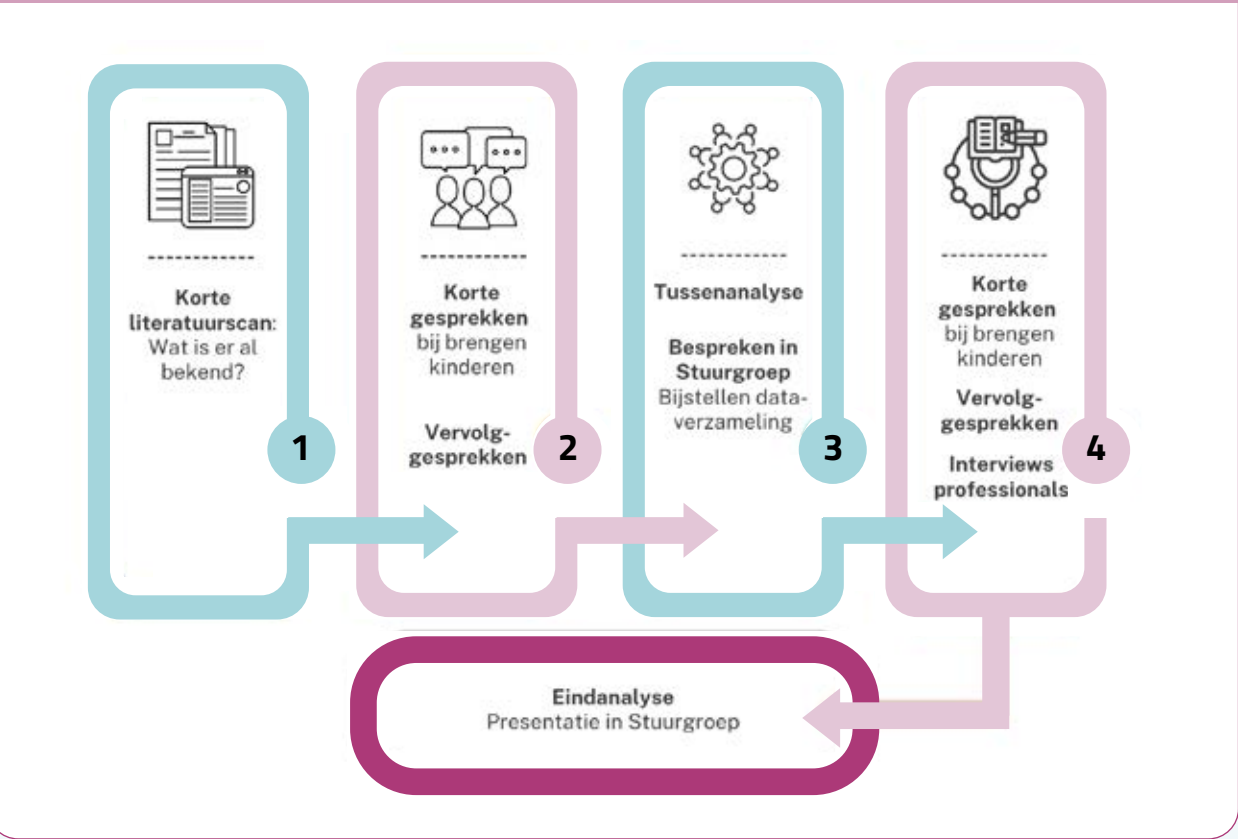
Naast de gesprekken met de ouders zijn ook 5 professionals in en om de school (niet zijnde leerkracht of pedagogisch medewerker) geïnterviewd om aanvullende inzichten over de samenwerking met ouders te verkrijgen vanuit hun expertise en dagelijkse praktijkervaringen. Daarna is een eindanalyse gedaan, die opnieuw met de leden van de Stuurgroep is besproken om te kijken of ze de bevindingen herkenden en om goede aanbevelingen te kunnen doen. Het onderzoeksproces en het aantal gesproken ouders en professionals, is weergegeven in figuur 1 en tabel 1.

Tabel 1

Aantallen gesprekken met ouders.		
Ouders	Korte gesprekken	Vervolgesprek
Horizon - Brahmslaan	27	6
Roots - Brahmslaan	12	2
Horizon - Poptahof	18	4
Berend Botje - Poptahof	15	2
Totaal	72	14

Figuur 1

Onderzoeksmethoden en proces.

1.4 Leeswijzer

Het rapport volgt met een overzicht van literatuur over samenwerking tussen ouders en schoolprofessionals (hoofdstuk 2). Daaruit blijkt dat inzicht in het ouderperspectief essentieel is om op een zinvolle manier met hen te kunnen samenwerken. Hoe dat eruitziet voor de Communityschool Delft komt in hoofdstuk 3-5 aan bod. Hoofdstuk 3 beschrijft wat ouders waardevol vinden voor hun kind en hun algemene ervaringen met de school. Hoofdstuk 4 gaat in op wat zij belangrijk vinden in de samenwerking. In hoofdstuk 5 staat hun betrokkenheid bij activiteiten centraal, inclusief kansen en belemmeringen. Hoofdstuk 6 belicht het perspectief van enkele professionals: hun visie op samenwerking en de factoren die dit vergemakkelijken of belemmeren. Hoofdstuk 7 sluit af met conclusies en aanbevelingen.

2 Wat weten we over samenwerking tussen ouders en school?

'Partnerschap tussen ouders en leerkrachten begint bij het leren kennen van elkaars praktijk en de standpunten over opvoeding en onderwijs die hieraan ten grondslag liggen (De Wit, 2005).'

Er is al kennis over het belang van samenwerking tussen ouders en school, wat die samenwerking beïnvloedt en kan versterken. Dit hoofdstuk zet kort op een rij wat er bekend is.

2.1 Waarom is de samenwerking belangrijk?

Een sterke verbinding tussen ouders en school is allereerst van belang voor kinderen. Het bevordert hun educatieve en sociale ontwikkeling (Bronfenbrenner & Morrison, 2007; Sheridan et al., 2019; Jeynes, 2018). Onderzoek toont aan dat samenwerking tussen ouders en school leidt tot betere leerresultaten, verhoogde motivatie en meer zelfvertrouwen bij kinderen (Dotterer & Wehrspann, 2015; Jeynes, 2018; Smit et al., 2007). Ze hebben daardoor een fijnere tijd op school, zijn meer op hun gemak en meer betrokken bij de school. Een goede verbinding vermindert dan ook de kans op schooluitval (Kantova, 2024). Een goede verbinding tussen ouders en school is niet alleen positief voor individuele kinderen op school, maar draagt ook bij aan een pedagogisch klimaat waarin kinderen samen leren en groeien (Wienen, 2025).

2.2 Wat is goede samenwerking tussen ouders en (voor)school?

In de literatuur worden verschillende begrippen gebruikt voor samenwerking tussen ouders en (voor)school (zie kader 1). Deze samenwerking richt zich op het creëren van een gedeelde zorg en verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen en de afstemming tussen zorg op school en thuis. Epstein (2010) onderscheidt drie aspecten om zichtbaar te maken dat sprake is van goede samenwerking. Ten eerste gaat het om wat er thuis gebeurt, bijvoorbeeld of er thuis gesprekken plaatsvinden over school, activiteiten thuis die de ontwikkeling van het kind ondersteunen, zoals samen lezen, en stimuleren van huiswerk of schoolopdrachten. Ten tweede gaat het om wat er op school gebeurt, bijvoorbeeld om interactie tussen ouders en leerkrachten en deelname van ouders aan activiteiten van en op school, zoals klassenactiviteiten, ouderavonden en schoolbeleid. Ten derde gaat het om het bouwen van een sterke gemeenschap, bijvoorbeeld om het ondersteunen van contacten

tussen ouders en anderen en betrokkenheid bij activiteiten in de wijk die de ontwikkeling van kinderen kunnen ondersteunen. De samenwerking omvat ook gezamenlijke ondersteuning en het gezamenlijk stellen van doelen bij leerachterstanden (Breuer et al., 2021; NJI, 2017; Van Der Vegt et al., 2022).

Kader 1: begrippen uit de literatuur over samenwerking tussen ouders en (voor)school.

Er wordt wel gesproken van ouderbetrokkenheid, educatief partnerschap en ouderverbondenheid. Ieder van die begrippen legt de nadruk op een ander aspect van de samenwerking:

In het begrip *ouderbetrokkenheid* (Epstein 2010; Goodall & Montgomery, 2014) wordt naar de samenwerking gekeken vanuit het perspectief van de school. De nadruk ligt dan op wat scholen van ouders verwachten, bijvoorbeeld de verwachting dat ze meedoen met schoolactiviteiten of dat ze thuis met hun kind over school praten.

Bij *educatief partnerschap* (Iliás et al., 2016; De Wit 2005) gaat het om gelijkwaardige samenwerking, en ligt de nadruk sterker op schoolresultaten en minder op de sociaal en emotionele ontwikkeling van kinderen in het algemeen.

Bij *ouderverbondenheid* (Wienen, 2025) ligt de nadruk meer op het vormen van een community. Het gaat over verbondenheid tussen ouders, met school en met de kinderen om zo een sterke pedagogische basis te vormen.

2.3 Welke onderliggende factoren spelen een rol?

De mate van samenwerking tussen ouders en school wordt beïnvloed door diverse factoren. Ten eerste zijn de schoolervaringen van ouders zelf van belang. Ouders die zelf negatieve ervaringen hebben gehad met onderwijs, kunnen terughoudend zijn in de samenwerking (Hornby & Lafaele, 2011). Daarnaast kunnen ouders anders aankijken tegen opvoeden en de rol van de school daarin. Ook is van belang hoe ouders hun eigen vaardigheden inschatten; kunnen zij en denken zij dat zij hun kind kunnen ondersteunen bij schoolzaken? (Lunetti et al., 2023). Hierbij speelt ook dat ouders die praktisch zijn opgeleid en/of een lagere sociaaleconomische status hebben een andere inschatting kunnen maken van hun bijdrage aan de onderwijsontwikkeling van hun kind. Verder kunnen anderstalige ouders of ouders met een andere culturele achtergrond dan die van professionals drempels ervaren in communicatie en aansluiting, die de samenwerking kunnen belemmeren (Hornby & Lafaele, 2011).

2.4 Wat kan de samenwerking tussen ouders en school versterken?

Het verbeteren van de samenwerking vergt een proactieve en inclusieve aanpak, waarin ouders worden erkend als gelijkwaardige partners met kennis over hun kind, en waarin vertrouwen en wederzijds respect kunnen ontstaan (Lusse, 2019; Van de Sande et al., 2024). Daarnaast voelen ouders zich meer betrokken als hun stem telt en hun bijdrage gewaardeerd wordt (Charchuck, 2022). Meer in het algemeen is een cultuursensitieve benadering belangrijk waarbij scholen rekening houden met verschillen in opvoedstijlen, waarden en verwachtingen. En waarin zij de communicatie afstemmen op de diversiteit onder ouders, bijvoorbeeld door begrijpelijke informatie te bieden in meerdere talen (Bouakaz & Persson, 2023; Van Lippeveld et al., 2011).

Een informele benadering van ouders kan de samenwerking faciliteren. Zo kunnen intermediairs die ouders informeel benaderen of de ouders al kennen helpen om de samenwerking te faciliteren (Van Bochove & Rutz, 2023; Steenbakkers et al., 2024). Ook kunnen informele gesprekken op het schoolplein bijvoorbeeld bij het brengen en halen van de kinderen een rol vervullen in het opbouwen van vertrouwensrelaties en samenwerking (Heemskerk-Van der Sprong, 2023).

Van Lippeveld et al. (2011) benadrukken dat ouders vooral willen deelnemen aan activiteiten die praktisch, interactief en zinvol zijn voor hun kinderen. Ouders zijn verder eerder

geneigd tot meedoen aan activiteiten wanneer zij persoonlijk en passend worden uitgenodigd bijvoorbeeld door hun kinderen of leerkrachten (Hoover-Dempsey et al., 2001). Verder is het zinvol om ouders met elkaar in contact te brengen, bijvoorbeeld door gesprekken tussen ouders of speelafspraken te faciliteren, zodat een gedeeld sociaal netwerk kan ontstaan (Evans, 2011; Ishimaru et al., 2016).

Tot slot is van belang dat scholen en hun partners zich in de samenwerking met ouders bewust zijn van mogelijke verschillen tussen ouders, zoals beschikbare tijd, taalvaardigheid, bekendheid met het onderwijssysteem, en opvattingen over de rollen van ouders en school (Hornby & Blackwell, 2018; Lin & Yang, 2024). Juist vanuit dit idee is het noodzakelijk het perspectief van (en de verscheidenheid onder) ouders te kennen en vanuit scholen gerichte strategieën in te zetten om beter met ouders samen te werken (Charchuck, 2022).

2.5 Samengevat

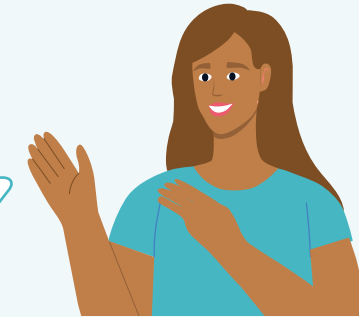
Samenwerking tussen ouders en (voor)school is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen, thuis en op school. Dit wordt beïnvloed door factoren zoals eerdere schoolervaringen en opleiding, visie op opvoeden en de rol van de school daarin, inschatting van eigen vaardigheden van ouders en diversiteit in taal en cultuur. Effectieve samenwerking vraagt om een inclusieve benadering waarin ouders worden erkend als gelijkwaardige partners met kennis over hun kind. Scholen kunnen dit bevorderen door een informele aanpak en laagdrempelige communicatie, het aanbieden van praktische, zinvolle activiteiten rondom kinderen en het stimuleren van contact tussen ouders. De literatuur laat zien hoe belangrijk het is voor schoolprofessionals om het perspectief van ouders te kennen om in de samenwerking op een zinvolle manier op hen te kunnen afstemmen.

3 Wat vinden ouders belangrijk aan de (voor)school?

'Een school, dat zijn stenen. Dat is niets. Het zijn mensen. Die zijn belangrijk.' [ouder]

Dit hoofdstuk beschrijft waaraan ouders belang hechten voor hun kind op school en gaat in op de ervaringen die zij - meer in het algemeen - hebben met de (voor)school.

3.1 Doelen

Veel ouders van de basisschool zien leren als het belangrijkste doel van school voor hun kind (zie tabel 2). Andere doelen worden ook genoemd, waarbij 'samen' en 'je goed voelen' vooral worden gezien als voorwaarden om goed te kunnen leren. Ouders geven aan dat leren niet lukt als een kind zich niet prettig voelt op school. Ook 'samen' en 'zelfstandig worden' worden door ouders van de voorschool, genoemd als voorwaarden om straks op de basisschool goed te kunnen functioneren.

Leren wordt door ouders gezien als een sleutel tot succes later in het leven. Verschillende ouders benadrukken het belang om hier al vroeg aandacht aan te besteden. Een ouder zegt:

'Mijn kind speelt veel, maar moet ook meer leren.'

Deze ouder vertelt daarom ook thuis alvast met zijn kind te oefenen.

Tabel 2

Doelen die ouders aangeven als belangrijk voor hun kinderen op school in percentages van totaal aantal doelen dat ouders kozen. (Sommige ouders noemden meerdere doelen).

	Aantal keer genoemd – school	Aantal keer genoemd - voorschool
Leren	35%	24%
Samen	25%	27%
Je goed voelen	26%	22%
Zelfstandig worden	14%	27%
	100	100

3.2 Relatie met school

Ouders hechten waarde aan goed contact met de school. Eén ouder benadrukt dat het niet om het gebouw gaat, maar om de mensen die er werken en komen. Vooral het contact met leerkrachten en pedagogisch medewerkers wordt genoemd: ouders willen hen kennen en op de hoogte blijven van hoe het met hun kind gaat. Over het algemeen zijn ze positief. Ze vinden de leerkrachten en pedagogisch medewerkers van hun kinderen betrokken. Ze laten het weten als er iets is en tonen begrip. Een ouder zegt:

'Als er iets is, zegt de juf dat bij het ophalen. We hebben gewoon goed contact.'

Een ander merkt op:

'Fijn hoe juffen omgaan met de kinderen. Ze krijgen veel ruimte en vrijheid om zich te uiten.'

Dit open contact draagt bij aan vertrouwen en verbondenheid. De school wordt omschreven als een fijne, multiculturele plek waar respectvol wordt samengeleefd. Ouders van de voorschool benoemen expliciet de goede begeleiding van ouders die nieuw zijn, denk hierbij aan wennen aan het Nederlandse onderwijssysteem en hulp bij taal. Vanaf groep 4 ervaren ze minder intensief contact met de leerkrachten, wat ze jammer vinden. Ouders hebben weinig contact met de directie en het bestuur van de school. Dat vinden zij ook niet zo belangrijk.

3.3 Communicatie

Ouders hechten veel waarde aan goede communicatie met de school, als ondersteuning voor de ontwikkeling van hun kind. Ze willen weten hoe het gaat en wat er speelt in de klas of groep. Zoals een ouder zegt:

'Om thuis te weten hoe het gaat hier [op de voorschool].'

De waardering voor de communicatie vanuit school verschilt. Sommige ouders vinden de app die wordt gebruikt lastig, bijvoorbeeld doordat die vaak vastloopt of omdat vertalen vanuit de app moeilijk is. Een deel van de ouders voelt zich goed geïnformeerd, terwijl anderen aangeven dat informatie soms te laat komt of te summier is. Ouders geven aan dat ze graag tijdig en duidelijk geïnformeerd worden. Ze verwachten ook dat de school hen informeert over wat wel of niet mogelijk is, bijvoorbeeld bij het vinden van een vaste leerkracht. Dit raakt aan het afstemmen van verwachtingen, wat ook speelt in het contact met leerkrachten vanaf groep 4.

3.4 Ondersteuning voor gezinnen die leven in armoede

Ouders waarderen de activiteiten vanuit de school voor gezinnen met weinig geld. Ze vertellen bijvoorbeeld het fijn te vinden dat er op school ontbijt en fruit is voor hun kind. Een ouder zegt hierover:

'Sommige ouders zitten krap. Ze kunnen geen fruit betalen. Of ze kiezen goedkoop fruit. Bananen zijn goedkoop. Maar als je kind geen banaan lust? Hier [op school] kan je kind kiezen.'

Ook kijken ouders regelmatig in de weggeefhoek. Verschillende ouders vertellen daar spullen vandaan te halen. Een ouder laat een spelletje zien dat ze net in de weggeefhoek heeft gevonden om met haar kind thuis te doen.

3.5 Samengevat

Ouders zien de ontwikkeling en het leren van hun kind als het centrale doel van school. Ze zien hierin een grote rol voor leerkrachten en pedagogisch medewerkers. Ze waarderen persoonlijk contact en betrokkenheid, al neemt dit contact af naarmate het kind ouder wordt. Ouders willen graag tijdig duidelijke informatie ontvangen, maar de communicatie vanuit school wordt wisselend beoordeeld. Het afstemmen van verwachtingen tussen school en ouders speelt hierin een grote rol. Tot slot waarderen ouders initiatieven die gezinnen die leven in armoede ondersteunen, zoals het schoolontbijt en de weggeefhoek.

4 Wat vinden ouders belangrijk in de samenwerking met de (voor)school?

'Ze vroeg [bij de kennismaking] om iets te vertellen over mijn eigen kind. Wat mijn dochter leuk vindt. Dat is fijn. Ik ken mijn kind'. [Ouder]

In de gesprekken met ouders hebben we inzicht gekregen in hun perspectieven op een goede samenwerking, wat zij daarin zelf willen doen en wat zij van de school verwachten. Daarover gaat dit hoofdstuk.

4.1 Samenwerken met leerkrachten en pedagogisch medewerkers

Uit de interviews komt naar voren dat ouders sterk betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind op school. Ze werken daarin het liefste samen met de leerkrachten en pedagogisch medewerkers van hun kinderen. Die zijn voor hen laagdrempelig te benaderen. Het leren staat voor veel ouders centraal (zie ook hoofdstuk 3), en ze willen dit ook thuis ondersteunen, bijvoorbeeld door samen spelletjes te doen.

Vooraf wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft, willen ouders actief betrokken zijn. Zoals een moeder zegt:

'Daar zouden ook ouders bij betrokken kunnen worden [...], zodat ik thuis kan helpen.'

Een enkele ouder noemt de samenwerking met de intern begeleider als waardevol voor een goede start op school, maar samenwerking met de school als organisatie of met externe professionals speelt voor ouders een minder grote rol.

4.2 Welke voorwaarden zijn belangrijk?

Ouders hechten veel waarde aan gelijkwaardige samenwerking met professionals in de school. Ze vinden het belangrijk dat hun eigen kennis over hun kind serieus wordt genomen en wordt gecombineerd met de expertise van leerkrachten en pedagogisch medewerkers. Een vader vertelt hoe een leerkracht hem om advies vroeg over het omgaan met zijn dochter, wat leidde tot beter begrip:

'Mijn dochter is snel boos. Kinderen zijn snel boos. Ze moet tot rust komen. Daarna kan ze weer spelen. De juf begreep dat niet. Nu is het beter.'

Vertrouwen tussen ouders en school is volgens hen een voorwaarde voor goede samenwerking. Een open sfeer en het gevoel dat iedereen het beste voor heeft met het kind dragen daaraan bij. Zoals een ouder zegt:

'Dan kan ik gerust weggaan en hem hier laten.'

Ouders noemen de goede begeleiding voor nieuwe ouders, bijvoorbeeld met een kennismakingsgesprek als voorwaarde voor een goede start op de (voor)school en de samenwerking tussen hen en school. Ouders van de lagere groepen en ouders van de voorschool zijn hier heel tevreden over. Tegelijkertijd verschillen ouders in hun behoeften. Ouders van kinderen in hogere groepen ervaren minder contact en missen laagdrempelige initiatieven zoals de 'meedraai-dagen', waarin ze konden zien wat hun kind op school doet en daar thuis op konden aansluiten. De school biedt die niet meer aan.

4.3 Contacten tussen ouders

Verschillende ouders geven aan behoefte te hebben aan contact met andere ouders. Eén ouder vertelt dat ze meer ouders zou willen leren kennen. Ouders die onderling contact hebben, ervaren dat als prettig. Een ouder vertelt dat ze elkaar helpen:

'We doen het samen. Als ik mijn kinderen niet van school kan halen, doet zij het [wijst op vriendin]. We helpen elkaar.'

Deze contacten ontstaan vaak tussen ouders met een gedeelde (culturele) achtergrond, zoals ouders uit Eritrea of Somalië, of tussen bureaus uit dezelfde flat of straat. Niet alle ouders zoeken contact. Sommigen geven aan dat het niet bij hen past of dat ze er geen tijd voor hebben. Eén ouder deelt een minder positieve ervaring, waarbij er tussen ouders veel commentaar was en ze zich niet veilig voelde. Zij hecht meer waarde aan hulp en steun van haar vriendinnen en familieleden.

4.4 Samengevat

Ouders vinden samenwerking tussen thuis en school belangrijk. De centrale samenwerkingspartners hierin zijn de leerkrachten of pedagogisch medewerkers. Voorwaarden voor de samenwerking zijn gelijkwaardigheid, vertrouwen en erkenning van wederzijdse expertise over hun kind. Ouders die contacten hebben met andere ouders vinden dit prettig, maar niet alle ouders willen contact met andere ouders van school.

5 Activiteiten met en voor ouders

'Als ik gevraagd word, doe ik mee.' [Ouder]

In het vorige hoofdstuk hebben we laten zien wat ouders belangrijk vinden in de samenwerking tussen thuis en de community school. In dit hoofdstuk zoomen we verder in op de activiteiten die daar volgens ouders bij horen en wat hen juist stimuleert of belemmert om mee te doen.

5.1 Welke activiteiten spreken ouders aan?

Ouders zien meedoen aan schoolactiviteiten als een van de manieren om zich in te zetten voor de ontwikkeling van hun kind.

Activiteiten die hen aanspreken zijn ten eerste gerelateerd aan vieringen, zoals het kerstdiner op school, waarbij ze bijvoorbeeld helpen door te koken. Ten tweede waarderen ouders activiteiten die aansluiten bij het leren in de klas, zoals 'Kom in de school', waarbij ze samen met hun kind na schooltijd kunnen rondkijken. Ook momenten waarop ze kunnen meekijken in de klas of een ochtend kunnen meedraaien worden positief gewaardeerd. Een ouder van de voorschool vertelt:

'Ze zijn hier gastvrij [...] Voor de kinderen is het ook leuk als ouders in de klas komen. Ze kunnen laten zien aan ouders wat ze hebben gemaakt en gedaan.'

De meekijkochtenden op school zijn inmiddels gestopt. Verder noemen ouders activiteiten waarbij ze met de groep van hun kind meegaan, zoals naar de bibliotheek, sportactiviteiten of de Koningsdagspelen. Opvallend is dat ouders vooral laagdrempelige activiteiten waarderen waaraan zij samen met hun kind kunnen deelnemen.

Diverse ouders bezoeken ook bijeenkomsten die alleen voor ouders zijn. Eén ouder geeft aan daar altijd naartoe te gaan om geen informatie te missen. Toch worden deze bijeenkomsten minder vaak genoemd als favoriet of vanzelfsprekend om bij te wonen.

5.2 Meedoen met activiteiten

Veel ouders die wij hebben gesproken, hebben met activiteiten meegedaan. Ze vinden dat over het algemeen leuk omdat je dan ziet hoe dingen gaan op school en het gezellig is met andere ouders. Niet alle ouders willen meedoen. Een ouder heeft het beeld dat een vaste groep voorrang krijgt om te helpen bij activiteiten van de kinderen. Daarom helpt zij niet meer mee.

Ouders geven aan sneller geneigd te zijn mee te gaan als ze persoonlijk worden gevraagd. Ook helpt het als ze tijdig worden uitgenodigd. Dit geldt vooral voor de ouders die werken. Zo vertelde een ouder activiteiten tijdig te willen weten om vrij te kunnen nemen van haar werk. Daarbij maken ouders zelf vaak een afweging of ze mee willen, gezien hun andere bezigheden, zoals werk, mantelzorg of hun huishouden. De ouders zijn niet zo concreet over wanneer ze met activiteiten zouden meedoen die speciaal voor ouders zijn georganiseerd. Ze geven aan mee te doen 'als het uitkomt' of 'als het voor hen interessant is'. Ook vertellen ze dat taal een drempel voor hen kan zijn om naar een informatieavond te komen.

5.3 Samengevat

Ouders waarderen vooral laagdrempelige activiteiten waarbij ook hun kinderen meedoen. Ze helpen graag met activiteiten die zijn gerelateerd aan vieren of hun kind in de klas. Ouders krijgen voor dit soort activiteiten graag een tijdige en persoonlijke uitnodiging. Drempels om mee te doen zijn: taal, andere bezigheden of het beeld dat een vaste groep ouders altijd mee gaat of mee mag gaan.

6 Hoe kijken professionals aan tegen samenwerken met ouders?

'Ouders zien mij als iemand van hetzelfde level en dat geeft vertrouwen.' [professional]

Terwijl in de vorige hoofdstukken het perspectief van ouders centraal stond, gaat dit hoofdstuk in op het perspectief van professionals rondom de school. Het ging om professionals met een sleutelrol in het leggen van verbindingen met ouders, onder meer door het organiseren van activiteiten en het vormgeven van communicatie. Leerkrachten en pedagogisch medewerkers zijn niet geïnterviewd.

6.1 Samenwerken met ouders

Professionals ervaren dat het betrekken van ouders via hun kinderen vaak goed werkt. Wanneer kinderen enthousiast vertellen over activiteiten of ouders deelnemen aan praktische of feestelijke momenten, ontstaat het contact als vanzelf. Voorbeelden zijn het begeleiden bij een bibliotheekbezoek of meedoen aan een creatieve activiteit. Dit sluit aan bij de bevindingen uit hoofdstuk 5, waaruit blijkt dat ouders zich vooral betrokken voelen bij laagdrempelige, kindgerichte activiteiten.

Volgens professionals verloopt de samenwerking beter wanneer zij laagdrempelig te benaderen zijn en wanneer de samenwerking is gebaseerd op gelijkwaardigheid. Ook het opbouwen van vertrouwen speelt een grote rol. Dat is niet altijd eenvoudig, zeker wanneer culturele verschillen het onderlinge begrip bemoeilijken. Een professional zegt hierover:

'Je hebt met heel veel culturen te maken. Het begint bij begrip en erkenning — anders voelen ouders zich snel aangevallen.'

Vertrouwen is extra van belang wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft. Verbindende personen zoals de conciërge, brugfunctionaris of een vertrouwde pedagogisch medewerker kunnen hierin een sleutelrol vervullen. Zij zijn goed benaderbaar, kennen ouders bij naam en spreken informeel met hen, wat het vertrouwen versterkt. Een professional zegt bijvoorbeeld:

'Veel ouders zijn bang als er iemand van buitenaf naar hun kind komt kijken. Ze vertrouwen mij, en ik kan uitleggen dat het om hulp gaat en niet om de kindbescherming. Dan vinden ze het makkelijker en voelen ze zich veilig.'

Volgens professionals dragen juist deze personen bij aan een gelijkwaardige relatie tussen (voor)school en ouders.

6.2 Omgaan met verwachtingen van ouders

Een terugkerend thema in de interviews is dat ouders en professionals soms verschillende opvattingen hebben over opvoeding, leren en de rol van school. Professionals merken dat ouders met een niet-Nederlandse achtergrond andere verwachtingen kunnen hebben, mede doordat zij minder bekend zijn met het Nederlandse onderwijssysteem. Dit kan leiden tot misverstanden of een afwachtende houding. Professionals onderstrepen het belang van sensitiviteit en het voeren van gesprekken over wederzijdse verwachtingen. Zoals een professional beschrijft:

'Door veel met ouders in gesprek te gaan, vaak met behulp van de tolktelefoon. Het gaat erom de verbinding te vinden en op een liefdevolle manier uit te leggen hoe het schoolsysteem werkt. Dat moet je vaak meerdere keren doen en visueel ondersteunen, omdat ons systeem natuurlijk best complex is.'

Daarnaast zien professionals dat ouders veel van de school verwachten, omdat ze thuis niet altijd weten hoe ze hun kind kunnen ondersteunen. Een professional zegt:

'Sommige ouders weten niet hoe ze hun kind thuis kunnen helpen. Dat heeft ermee te maken dat ze zelf weinig scholing hebben gehad. Ze willen het wel, maar weten gewoon niet wat ze moeten doen.'

Professionals voelen zich verantwoordelijk om ouders hierin te begeleiden, maar geven aan dat dit meer tijd en ondersteuning vraagt dan momenteel beschikbaar is.

6.3 Activiteiten

Professionals zien dat ouders bereid zijn om mee te doen aan schoolactiviteiten, al blijft dit vaak beperkt tot een kleinere groep. Veel ouders helpen bij praktische zaken zoals feesten, activiteiten of vervoer bij uitstapjes. Pogingen om ouders te betrekken via aanbodgerichte bijeenkomsten — bijvoorbeeld over opvoeding of sociale media — slagen tot nu toe minder goed. De school heeft hier veel in geïnvesteerd, maar het lukt nog niet om brede betrokkenheid te realiseren. Het vraagt om creativiteit, tijd en aandacht om aansluiting te vinden bij ouders.

Professionals signaleren ook verschillen tussen locaties. Zoals één van hen zegt:

'Op [een van de schoollocaties] werken veel ouders. Ze brengen hun kind snel en moeten door — dan is er minder tijd om te blijven hangen voor een praatje.'

Ze benadrukken dat maatwerk nodig is, met een breed palet aan werkwijzen om ouders te bereiken. Alle geïnterviewde professionals noemen dat een persoonlijke uitnodiging vaak beter werkt dan algemene oproepen via nieuwsbrieven of digitale platforms zoals Social Schools. Direct contact — bijvoorbeeld via een vraag van een vertrouwde leerkracht of pedagogisch medewerker bij brengen of halen — vergroot de betrokkenheid. Ook duidelijke communicatie in begrijpelijke taal, inclusief verwoord en meertalig waar nodig, helpt daarbij.

6.4 Randvoorwaarden

Uit de interviews komt naar voren dat professionals verschillende randvoorwaarden en ondersteuning nodig hebben om met belemmeringen in de samenwerking met ouders om te gaan:

- Meer tijd en ruimte om persoonlijke contacten te onderhouden, los van de reguliere onderwijs- of opvangtaken.
- Facilitering van middelen en ruimte, zoals een werktelefoon en een vindbare, zichtbare plek in het gebouw.
- Concrete handvatten en materialen om ouders te informeren hoe zij thuis het leren kunnen ondersteunen, ook in hun eigen taal.
- Beschikbaarheid van intermediairs zoals brugfunctionarissen en conciërges, die de verbinding laagdrempelig kunnen maken.
- Professionalisering op het gebied van interculturele communicatie en ouderbetrokkenheid.
- Beleid en structuur om samenwerking tussen ouders en school systematisch in te bedden, in plaats van incidenteel en afhankelijk van de inzet van individuele leerkrachten of pedagogisch medewerkers.

6.5 Samengevat

Professionals vinden samenwerking met ouders belangrijk. Dat vergt laagdrempeligheid vanuit school naar ouders, gelijkwaardigheid en wederzijds begrip. Het lukt goed om ouders via hun kinderen te betrekken bij activiteiten en persoonlijke uitnodigingen werken goed. Tegelijkertijd merken professionals dat verschillen in verwachtingen de samenwerking kunnen bemoeilijken. Aanbodgerichte activiteiten werken vaak minder goed, terwijl verbindende en bekende personen zoals conciërges en brugfunctionarissen juist veel bijdragen. In de school zijn randvoorwaarden nodig als tijd en handvatten om de samenwerking te versterken.

7 Conclusies en aanbevelingen

Dit onderzoek is gericht op de vraag wat manieren zijn om de samenwerking tussen ouders en de professionals in de Communityschool te vergroten. Op basis van de vorige hoofdstukken, trekken we een conclusie en doen we aanbevelingen.

.....

7.1 Resultaten samengevat

Samenwerking tussen ouders en (voor)school is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen. Daarover zijn ouders het eens. Verschillende ouderfactoren beïnvloeden deze samenwerking, waaronder eerdere schoolervaringen en opleiding, visie op opvoeden en de rol van de school daarin, inschatting van eigen vaardigheden en diversiteit in taal en cultuur. Niet al deze factoren zijn te beïnvloeden. Wel kunnen (voor)scholen er rekening mee houden in het opzoeken en versterken van de samenwerking met ouders. Daarvoor is het belangrijk dat (voor)scholen het perspectief van ouders kennen en erkennen.

Ouders zijn over het algemeen tevreden en waarderen de inzet van de Communityschool. Leren op school zien zij als essentieel voor de toekomst van hun kind. Ze vinden het belangrijk dat de randvoorwaarden voor leren in orde zijn, bijvoorbeeld dat het kind zich goed voelt in de klas. De leerkracht of pedagogisch medewerker speelt een centrale rol in de samenwerking. Met hen hebben ouders persoonlijk

en laagdrempelig contact. Contact met andere professionals, van buiten de school, voelt voor ouders als minder toegankelijk.

‘Samenwerken’ wordt ervaren bij activiteiten in en met de klas en op en rondom feesten. Dit zijn laagdrempelige activiteiten waaraan kinderen meedoen. Ouders krijgen voor dit soort activiteiten graag een tijdige en vooral ook persoonlijke uitnodiging. Drempels om mee te doen zijn: taal, andere bezigheden of het beeld dat een vaste groep ouders altijd meegaat. Contacten met andere ouders op school worden wisselend gewaardeerd. Initiatieven voor gezinnen die leven in armoede zoals schoolontbijt en de weggeefhoek, worden positief ontvangen.

Ouders willen graag samenwerken op basis van gelijkwaardigheid, vertrouwen en wederzijdse expertise. Zij kunnen bijvoorbeeld goed aangeven wat hun kind thuis kan en nodig heeft op school. Open en duidelijke communicatie is hierin essentieel. Ook professionals noemen deze factoren. Ouders

en professionals noemen ook het belang van verwachtingsmanagement van ouders naar de school en van de school naar ouders. Door in gesprek te gaan kunnen verwachtingen expliciet gemaakt worden. Dat voorkomt onnodige teleurstellingen.

Verbindende personen zoals conciërges en brugfunctionarissen dragen bij aan het opbouwen van vertrouwen en drempels verlagen, ook richting andere organisaties. Binnen de (voor)school zijn randvoorwaarden nodig als tijd en praktische handvatten om de samenwerking te versterken.

7.2 Conclusies

Op basis van deze resultaten komen we tot drie conclusies:

1. Belangrijke partijen in de samenwerking

Ouders, kinderen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en verbindende personen zijn sleutelfiguren in de samenwerking tussen ouders en school. De centrale rol van leerkrachten wordt bevestigd door eerder onderzoek (Iliás et al., 2016). Dat geldt ook voor het belang van verbindende personen (Van Bochove & Rutz, 2023; Steenbakkers et al., 2024). Opvallend is dat in dit onderzoek ook kinderen expliciet als onderdeel van de samenwerking worden genoemd. Voor ouders is het betrekken van de kinderen belangrijk. Dit wijkt af van bestaande literatuur. Daarnaast geven ouders aan onderlinge contacten tussen ouders minder belangrijk te vinden dan vaak wordt verondersteld (o.a. Ishimaru et al., 2016).

2. Leren als verbindende factor

Leren is voor ouders het belangrijkste doel om samen met de (voor)school aan te werken. Leren is dan ook de belangrijkste verbindende factor. Wanneer scholen de samenwerking met ouders zoeken, moet die zich op leren richten. In de literatuur werden eerder vaak ook andere thema's genoemd om op samen te werken tussen school en ouders, bijvoorbeeld rond opvoeden en opgroeien. Maar in recente studies ligt ook de nadruk steeds vaker op het zoeken van samenwerking tussen ouders en school rondom leren (Iliás et al., 2016, 2020).

3. Wijze van samenwerken

De derde conclusie heeft betrekking op de wijze van samenwerken. Daarin is gelijkwaardigheid belangrijk, evenals de noodzaak van ruimte en tijd om onderling vertrouwen op te bouwen en verwachtingen over en weer uit te spreken. Ouders hebben behoefte aan informeel en laagdrempelig contact met open, persoonlijke en duidelijke communicatie. Dit komt overeen met de literatuur (o.a. Van Lippeveld et al., 2011; Epstein, 2010).

7.3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten komen we tot de volgende aanbevelingen:

- ① Positioneer de school als leergemeenschap, waarvan (voor)school, ouders én kinderen deel uitmaken.
- ② Organiseer samen met ouders en kinderen activiteiten rond leren, voor thuis en op de (voor)school.
- ③ Behoud de activiteiten die betrekking hebben op vieren, activiteiten met de klas en activiteiten gericht op gezinnen die leven in armoede.
- ④ Biedt leerkrachten en verbindende personen de mogelijkheid om te investeren in het opbouwen van vertrouwensrelaties.
- ⑤ Laat de verbinding tussen ouders en externe partners tot stand komen via verbindende personen, zoals een brugfunctionaris.
- ⑥ Communiceer persoonlijk (face-to-face), duidelijk, inclusief en tijdig.
- ⑦ Wees duidelijk over wat de (voor)school wel of niet kan bieden en vraag ouders naar hun mogelijkheden om mee te doen.

Breuer, T., van Wetten, S., Aarts, B., Jacobs, B., & de Wolf, I. (2021). *Betrekken van ouders: kansrijke aanpakken voor het vergroten van ouderbetrokkenheid*. Education Lab. ROA External Reports <https://education-lab.nl/wp-content/uploads/2021/04/Betrekken-van-ouders.pdf>

Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M. & Oolbekkink-Marchand, H. (2013). Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen. Radboud Universiteit.

Bouakaz, L., & Persson, S. (2023). What hinders and what motivates parents' engagement in school? International Journal About Parents in Education, 1(1). <https://doi.org/10.54195/ijpe.18255>

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2007). The Bioecological Model of Human Development. Volume I. Theoretical Models Of Human Development. <https://doi.org/10.1002/9780470147658.chpsy0114>

Charchuk, J. (2022). Parental involvement Supporting Student Success: Overview and synthesis [Thesis]. University of Alberta.

Desforges, C. & Abouchar, A. (2003). The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievements and adjustment: A literature review. Department for Education and Skills. <https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/6305>

Dotterer, A. M., & Wehrspann, E. (2015). Parent involvement and academic outcomes among urban adolescents: examining the role of school engagement. Educational Psychology, 36(4), 812–830. <https://doi.org/10.1080/01443410.2015.1099617>

Diencke, R., Lusse, M., & Denessen, E. (2025). The viability of interactive homework assignments as a tool for fostering parental involvement at home. Cogent Psychology, 12(1), 2537853.

Epstein, J. L. (2010). School/Family/Community Partnerships: Caring for the Children We Share. Phi Delta Kappan, 92(3), 81–96. <https://doi.org/10.1177/003172171009200326>

Evans, M. P. (2011). Revisiting emotional geographies: Implications for family engagement and education policy in the United States. Journal Of Educational Change, 12(2), 241–255. <https://doi.org/10.1007/s10833-011-9155-0>

Goodall, J., & Montgomery, C. (2013). Parental involvement to parental engagement: a continuum. Educational Review, 66(4), 399–410. <https://doi.org/10.1080/00131911.2013.781576>

Heemskerk-Van Der Sprong, M. (2023). Dialogen in het onderwijs. Van Gorcum.

Hoover-Dempsey, K. V., Battiato, A. C., Walker, J. M. T., Reed, R. P., DeJong, J. M., & Jones, K. P. (2001). Parent involvement in homework. Educational Psychologist, 36, 195–209.

Hornby, G., & Blackwell, I. (2018). Barriers to parental involvement in education: An update. Educational Review, 70(1), 109–119. <https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1388612>

Hornby, G., & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: an explanatory model. Educational Review, 63(1), 37–52. <https://doi.org/10.1080/00131911.2010.488049>

Iliás, M., Willemsen, A., Dobber, M., Pels, T., Oosterman, M., & Schuengel, C. (2016). Een schoolleergemeenschap met leerkrachten en ouders. Pedagogiek, 36(3), 307–337. <https://doi.org/10.5117/ped2016.3.ilia>

Ishimaru, A. M., Torres, K. E., Salvador, J. E., Lott, J., Williams, D. M. C., & Tran, C. (2016). Reinforcing deficit, journeying toward equity. American Educational Research Journal, 53(4), 850–882. <https://doi.org/10.3102/0002831216657178>

Jeynes, W. H. (2018). A practical model for school leaders to encourage parental involvement and parental engagement. School leadership & management, 38(2), 147–163.

Kantova, K. (2024). Parental involvement and education outcomes of their children. Applied Economics, 56(48), 5683–5698. <https://doi.org/10.1080/00036846.2024.2314569>

Lin, X., & Yang, C. (2024). Parental involvement to promote the social-emotional well-being of Asian immigrant youth: A cultural mismatch of teachers and parents' perspectives. School Psychology Review, 1–23.

Van Lippevelde, W., Verloigne, M., De Bourdeaudhuij, I., Bjelland, M., Lien, N., Fernández-Alvira, J. M., Moreno, L. A., Kovacs, E., Brug, J., & Maes, L. (2011). What do parents think about parental participation in school-based interventions on energy balance-related behaviours? a qualitative study in 4 countries. BMC Public Health, 11(1). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-881>

Lusse, M. (2019). School en thuis: Succesfactoren voor het verbinden van twee leefwerelden. Uitgeverij Pica.

Lunetti, C., Pastorelli, C., Zuffianò, A., Gerbino, M., Thartori, E., Favini, A., Basili, E., Cirimele, F., & Remondi, C. (2023). Parental Self-efficacy in School-related Performance: Development and Association with Academic Achievement during Secondary School. Journal Of Child And Family Studies, 33(3), 849–862. <https://doi.org/10.1007/s10826-023-02752-4>

Nederlands Jeugdinstituut (NJI) (2021). Partnerschap met ouders: wat werkt. https://www.nji.nl/system/files/2021-05/WatWerkt_Partnerschap-met-ouders.pdf

Rutz, S., & Van Bochove, M. (2023). Gezinsconsulenten als verbinders tussen gezin, wijk en (voor)school.

Sheridan, S. M., Smith, T. E., Moorman Kim, E., Beretvas, S. N., & Park, S. (2019). A meta-analysis of family-school interventions and children's social-emotional functioning: Moderators and components of efficacy. Review of Educational Research, 89(2), 296–332. <https://doi.org/10.3102/0034654318825437>

Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Brus, M. (2007). Ouders, scholen en diversiteit. Ouderbetrokkenheid en -participatie op scholen met veel en weinig achterstandsl leerlingen. Nijmegen: ITS.

Steenbakkers, A., Heemskerk-van der Sprong, M., Van de Sande, M., Bartelink-Koelewijn, C., Rutz, S., Gilsing, R. (2024). Zeven sleutels om de samenwerking tussen ouders, onderwijs- en jeugdhulpverleners te verbeteren.

Van der Vegt, A. L., Lusse, M., & Van der Pluijm, M. (2022, 19 december). Samenwerken met ouders aan de ontwikkeling van het kind | Onderwijskennis. Onderwijskennis. <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/ouderbetrokkenheid-en-onderwijskansen>

Van de Sande, M. C., Pars-Van Weeterloo, E., Diekstra, R. F., Gravesteyn, C., Kocken, P. L., Reis, R., & Fekkes, M. (2024). Parents' perspectives on adolescent social emotional learning: an explorative qualitative study amongst parents of students in prevocational secondary education. Health Education, 124(1/2), 1–19.

Wienen, B. (2025). Laat/d de pedagogische basis met rust!: opvoeden in tijden van versnelling.

Wit, C. de (2005). Ouders als educatieve partners, een handreiking voor scholen. Q-Primair.

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

DE HAAGSE
HOGESCHOOL